

[Vanggaard.]

tiske Parti-Maskineri vilde hurtigt løbe løbsk og ud over Afgrunden. Man vilde sikkert blive meget ked af det, hvis Lovforslaget blev gennemført, for Hensigten er alene at skræmme Landstinget.

Pürschel: Den korte Taletid, der levnes os, gør det jo næsten umuligt for en enkelt Mand at belyse et Spørgsmaal af den Rækkevidde, som der her er Tale om, paa fyldestgørende Maade. Jeg vil i hvert Fald gerne have Lov til at knytte nogle Bemærkninger til Lovforslaget. Jeg skal begynde med at sige, at enhver maa naturligvis give det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft Ret i, at den Forfatning, vi lever under, ikke er det sidste Ord, der er sagt i den Sag. Men dermed er det jo ikke givet, at vi netop i den nuværende Situation skal gaa ind i en Revision.

Jeg antager, at den glade Forventning, hvormed den højtærede Statsminister skuede ud over denne Sal, da han paa et tidligere Tidspunkt af denne Samling talte om Forfatningsforslaget, i nogen Grad er kølnet ved de sidste Dages Forhandlinger, saaledes at Statsministeren nu begynder at faa en Forstaaelse af, at i den nuværende Situation lader dette Forslag sig ikke gennemføre.

Jeg vil gerne understrege, hvad der allerede er berørt, at Landstinget i dets nuværende Skikkelse ikke byder nogen principiel konservativ Garanti; det kan lige saa godt blive en Garanti til den modsatte Side, en Garanti over for det Tilbageslag fra et socialistisk-radikalt Regimente, som maa komme, og som i øvrigt allerede er indledet. Der kan Landstinget komme til at staa som en Bremse paa Udviklingen. Om det forinden vil lykkes Socialdemokratiet og de Radikale at erobre Flertallet i Landstinget, og om de saa til den Tid er lige saa ømt forbundne, som de er nu, skal jeg lade staa hen, men saa meget synes dog sikkert, at der mange Steder inden for det radikale Parti begynder at dæmre en Forstaaelse af, at de inden alt for længe maa ud af det noget kvælende Favntag, hvori de befinder sig for Øjeblikket. Men lad os nu regne med, at de faar Flertallet i det andet Ting; det kan kun blive kort, forinden de mister det her i dette Ting,

og vil de saa virkelig — vil de saa virkelig gaa ind for dets Afskaffelse? Mon ikke Udviklingen meget snarere vil blive som i Frankrig, hvor Senatet er Social-Radikalismens Højborg og værnes af disse Partier der.

Professor Berlin har for nylig i „Berling-ske Tidende“ skrevet nogle meget interessante Kronikker om Spørgsmaalet Opløsningsretten i de forskellige Forfatninger, og der er Grund til at dvæle ved dette Spørgsmaal, fordi det af den socialdemokratiske Ordfører ud fra et demokratisk Synspunkt blev fremhævet som en stor Ulempe ved Landstinget, at det var saa vanskelig opløseligt. Ja, det franske Senat kan overhovedet ikke opløses, og paa lignende Maade har man det i Norge, hvor Stortinget ogsaa er uopløseligt inden for visse Perioder. I mange andre Forfatninger har man derimod Opløsning, men hvad kan man lære deraf? Disse kaldes jo demokratiske Forfatninger. Man kan vist lære *det* deraf, at det, der i de forskellige Lande præsenteres under den for saa mange saa tiltalende Etikette „demokratisk“, paa dette Omraade som paa en Række andre ikke er afledet af Begrebet Demokrati, men er bestemt ved de i Tiden for de paagældende Partier ønskelige og hensigtsmæssige Retningslinier. Det er en kendt Ting, at en Folkeforsamling i en kritisk Situation erklærer sig for permanent — den finder altsaa Demokratiets Garanti deri at slaa fast, at nu lader den sig ikke opløse; men det er ogsaa en kendt Sag, at de kommende Diktatorer i Regelen har svaret paa dette med at opløse Forsamlingen med Bajonetterne. Derfor er i de store Lande, hvor det gaar noget voldsomt til, denne begrænsede Opløsningsret ikke nogen synderlig værdifuld demokratisk Garanti. Opløsningen finder Sted i det kritiske Øjeblik uden Hensyn til, hvad der staaar i Loven. Men ganske anderledes i Lande som de nordiske og særlig Danmark, hvor Statsministeren jo nok en Gang imellem, naar han er, jeg tror det hedder mellem „gamle Kammerater“ paa Skydebanen, kan op-rulle et dystert Billede af de mange Lig, der skal ligge, inden Socialdemokratiet afgiver Magten til Nazismen eller Kommunismen, og netop ved det Gys, der gaar igennem Forsamlingen, forhøjer Følelsestæmningen, saaledes som Kunsten er det hos